

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Johannis Segeri Weidenfeld De Secretis Adeptorum Sive Usu Spiritus Vini Lulliani Libri IV

Weidenfeld, Johann S.

Londini, 1684

1. Caelum, Essentia, sive spiritus Vini Lulli

[urn:nbn:de:bsz:31-96282](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-96282)

D E
Menstruis Vegetabilibus.

I. G E N U S.

Menstrua Vegetabilia Simplicia ex Vino Philosophico tantum.

1. *Cœlum, Essentia sive Spiritus Vini Lullii, descriptum can. 1. dist. 1. libr. de quinta Essentiâ.*

Re. **V**INUM rubeum vel album, & sit de meliori, quod poterit reperiri, vel saltem capias vinum, quod non sit acetosum quovis modo; hujus neque parum neque nimium, & destilla aquam ardentem, sicut consuetum est per cannas brachiales æneas, & postea rectifica illam quater ad majorem rectificationem. Sed dico tibi, quod ter sufficit rectificari, & bene claudere, ut spiritus comburens non exhalet, quia in hoc quàm plures erraverunt usque ad septies arbitantes rectificari. Est autem tibi, fili mi, signum infallibile, postquam videris, quod Saccharum madefactum in illâ, positum ad flammam, comburatur, ut aqua ardens. Postquam autem sic habueris aquam præparatam, tu habes materiam, de quâ quinta Essentia trahitur ad actum, quæ est una principalis, de quâ intendimus in libro hoc. Accipe igitur illam, & pone in vase quod circulationis appellatur, vel in pellicano, quod dicitur vas Hermetis, & claudè fortissimè foramen cum olibano vel mastiche molli vel vivâ calce, mixtâ cum ovorum albumine, & ponas in fimo calidissimo per sui naturam, aut in Vinaciâ, quibus nullus calor per accidens diminuitur, quod fili facere potes, si in quantitate

B magnâ

calore
 magnâ posueris de quâlibet istarum rerum ad angulum domûs, quæ quantitas sit xxx onera. Hoc esse oportet, ut calor non deficiat vasis, quia si calor deficeret, corrumpetur Aquæ circulatio, & quod quærimus non fieret, sed si calor continuus ei administratus fuerit per continuas circulationes, nostra quinta Essentia separaretur in calore cœli, quod videri potest per diametralem lineam, quæ partem superiorem, scilicet quintam Essentiam dividit ab inferiori, scilicet à fecibus, quæ sunt in colore turbido. Factâ per multos dies in vase Circulationis aut in vase Hermetis continuatione Circulationis, aperies foramen, quod cum dicto clausore obstruxisti, & si odor mirabilis exeat, ita ut nulla mundi fragrantia ei comparari valeat, in tantum, ut vas positum ad angulum domûs, miraculo invisibili trahat omnes intrantes ad se, aut vase posito supra turrim trahat omnes aves, quibus odor nares attigerit, ita ut circâ se stare faciat. Tum habebis, fili, nostram quintam Essentiam, quæ aliter dicitur Mercurius Vegetabilis, ad ruum libirum, ut applices in Magisterio Metallorum transmutationis. Quod si non inveneris influxum attractionis, reclude vas, ut prius, & pone in loco prius assignato, & stet ibi donec consequaris signum prædictum. Hæc verò quinta Essentia sic glorificata non habebit illum odorem, nisi corpus sit dissolutum in eâ, nec habebit illum ardorem in ore tuo sicut aqua ardens; hæc quidem vocatur à philosophis Clavis totius artis philosophiæ & tam Cœlum, quàm nostra quinta Essentia, quæ pervenit ad tantam sublimitatem, ut cum eâ per se solùm, vel cum stellis terrenis faciat operator hujus operis miracula supra terram.

Annotationes.

Inter Adeptorum Dissolventia nullum, absque Mercurio Vegetabili, sive Vini philosophici spiritu confectum esse, probabant sequentia 24 Menstruorum genera. est enim eorum omnium basis, initium & finis: Imò ipse est juxta varios & distinctos Virium suarum gradus modò menstruorum minimum, modò omnium maximum. Minimum & debilissimum est, quatenus simplici unctuositate sua unctuosas tantummodò dissolvat Vegetabilium partes, residuas vero minùs oleosas sibi que heterogeneas vel respuat, vel relinquat intactas: fortissimum fit, quò magis atque magis rebus aridis temperamus

peramus ejus unituositatem, ita enim robur etiam arido-oleosis, aridisque puris redditur homogeneous. Ob quam homogeneitatem Adeptorum Menstrua differunt à Communibus, eò quòd ratione dictæ homogeneitatis permaneant cum rebus dissolutis, & non separentur; imò augmententur ab eis, minime verò saturantur; transmutentur & colliquescant in tertium quid; adeoque non recedant immutata absque virium suarum diminutione; vel illæsa in pristinis viribus. Menstruorum permanens homogeneitas cum rebus dissolvendis in causa est, quòd cum menstuis Vegetabilibus simplicibus Essentiæ, iisdem verò compositis Magisteria fiant; adeoque hæc fortius operantur, illa debilius. Hæc ipsa est; ut verbo comprehendam omnia, quæ varia tam variis gradibus inter se distincta nobis exhibet Menstruorum genera, jam describenda, nostrisque illustranda Annotationibus.

Verum ut facilius Recepta sequentia & me ipsum quoque intelligatis, præmonere quædam de hujus Spiritus Vini Natura & proprietate necessarium existimavi, ne de re non satis intellecta sine iustè judicetis.

Imprimis admonendi sumus, ut ne Spiritum Vini communis, utcumque rectificatissimum, accipiat pro Vini phil. spiritu, ita enim sequentia omnium Menstruorum Recepta erronea fierent & seducientia. Opus erat nobis (inquit Zacharias,) excellentissimam Aquam vitæ pro dissolutione marcæ aut libræ semis auri; generosissimi Vini vas magnum emimus, ex quo per pellicanum, ingentem copiam ejus Aquæ Vitæ sæpius rectificatæ, pluribus vitreis vasis ad hoc emptis paravimus. Post modum auri nostri, prius integro mense calcinati, marcæ unam; & quatuor marcas Aquæ Vitæ posuimus in duo vasa vitrea, retorto uno in aliud intrante, signatis & ambobus collocatis, in duabus magnis fornacibus rotundis. Emimus etiam carbones pretio triginta coronatorum unicâ vicè, ad ignem subtus continuandum integro quidem anno. Construxissemus ignem ad infinitos annos, priusquam (ut Receptum pollicebatur) congelatio facta fuisset in fundo vasorum, non precedente solutione. Non enim operabamur in debitâ materiâ, nec erat ista solutionis Aquæ vera, quæ aurum nostrum dissolvere debet, ut ab experienciâ patuit. pag. 783. Volum. 1. Theat. Chym. Ripleus de eodem vos admonet, qui, aliqui arbitrantur, inquit, quòd hic ignis (ignis hic Vini Philosophici Spiritus) extrahitur à Vino jactâ

Bez. d. O. d. T. d. V. d. modum

modum communem, & quòd rectificetur per crebras destillationes, quousque ejus phlegma aqueum, quod impedit potentiam igneitatatis ejus, prorsus ab eo auferatur. Verumtamen quando ejusmodi Aqua, quam fatui spiritum purum vocant, etiamsi centesies rectificata projiciatur super calces cujuscunque corporis, quantumvis bene preparati, nihilominus videmus, quòd reperitur debilis & insufficiens ad actum dissolutionis corporis cum conservatione suæ formæ & speciei. *Cap. 2. suæ Medullæ phil.* Vinum est calidum, (*pergit paulò inferius*) sed est aliud multò calidius, cujus tota substantia propter abundantiam suæ aëritatis facillimè inflammatur ab igne, & Tartarus hujus unctuosi humoris crassus est, nam ita dicit Raymundus: ille Tartarus est nigrior, quàm Tartarus ex nigris uvis Cataloniae, quocircà vocatur Nigrum nigrius nigro, & propterea quòd hæc humiditas est unctuosa, ideò melius convenit cum unctuositate metallorum, quàm spiritus ex Vino extractus, quia ejus virtute liquefactivâ metalla in aquam liquefiunt, quam quidem operationem spiritus Vini (*Communis*) perficere non potest, qui quantumcunque fortis fuerit, nihil aliud est quàm aqua clara cum aquâ quadam phlegmaticâ admixta; ubi contrario modo in hoc nostro spiritu unctuoso destillato, non reperitur omninò ulla aquositas phlegmatica. Cæterum quia hæc res rarò reperitur in partibus nostris, aliisque regionibus, ideò Guido Montanor Græcus Philosophus invenit aliam humiditatem unctuosam, quæ natat super alios liquores, quæ quidem humiditas oritur à Vino; ad hujus cognitionem Raymundus & Arnoldus & quidam Philosophi alii pervenerunt, sed quomodo obtineri posset, tacuerunt.

O tortas adeò mentes! assuetaque falli
 Artificum vario rerum per inania ductu
 Pectora! cum duris quid mollia vina metallis?
 Apta epulis, atque apta bibi suavissima vina?
 Hic tamen expressam proclis torquentibus uvam
 Accipit, & phialæ postrema in parte reponit,
 Cujus in extremo rostrum connectitur ore, &c.

Ita satis facetè Poeta & adeptus Augurellus canit libr. 2. Chryf. pag. 206. Vol. 3. Th. Chym. 2. Ne

2. Ne loco Vini phil. Spiritus accipiatis oleum aliquod etiam si centesies rectificatum. Omnia enim Oleosa, sive destillata sive expressa, naturalia vel artificialia per se, magis tamen rebus aliis, utpote alcalibus, acidis, &c. permixtis, destillando, digerendo, &c. in balneo, fumo, vapore, &c. fiunt crassa, picea, imò tandem arida, inspida, carbonis instar nigra, & interdum, lateris instar, ignis excandescuntiam sustinentia; quod vobis signum est manifestum, ea indigere potius solvente quàm esso solventia.

3. Necessarium est, ut observetis, Vini phil. Spiritum apparere in forma duplici: Vel olei instar super omnes natantis liquores. Vel Spiritus Vini communis instar (ad cuius naturam aliquando proximius accedit, unde etiam ob analogiam suam mutuatur nomen) aquosis liquoribus, minimè quidem innatantis, sed his & phlegmati proprio commiscibilis, separabilis tamen simplici destillatione, quatenus facile hoc modo sua post se relinquat phlegmata: is verò sic rectificatus, flammæque accensus, si totus comburatur, commune cum communi spiritu nobis administrat perfectæ rectificationis signum; attamen non duo sed unus tantum est, subtilitate differens, & seipso purior spiritus. Quæ ut probem, necesse non est, eò quòd nobis occurrent exempla in singulis ferè descriptionibus Menstruorum Vegetabilium.

4. Tandem distinguendum est, inter Vini Philosophici Spiritum primarium & secundarium, Patrem & Filium. Primarius in sui præparatione requisivit Laborem Sophiæ, opus totius Chymicæ adeptæ secretissimum, difficillimum, periculosissimum, &c. Secundarius cum priori spiritu facile conficitur juxta Chymicæ adeptæ regulam: Essentia Essentiam, & Magisterium Magisterium conficit. Differunt ordine non naturâ; Ambo sunt unius Virtutis, licet diversæ præparationis, hic enim, ut modo dictum est, facilius est; ille difficilioris; Ambo Essentiæ sunt, prior artificialis, alter naturalis, inde in Medicinis inæqualis, licet in Chymia ut menstrua sunt, consimiles, at facile distinguuntur ab invicem per sua epitheta. Primus nomina hæc generaliora habet, Essentia Vini, Alcohol Vini, Mercurius Vini, Vinum Vitæ, Vinum salutis, Aqua Vitæ, Aqua ardens, Vinum adustum, Vinum sublimatum, &c. cuius Exempla habebitis in hisce & ejusmodi Receptis. R. Auri laminas ac per Essentiam Vini resolvantur in liquorem. Paracels. in descript. Auri diaphoretici. Libro 3. de malè curatis. R. Silices, & illos solve in Essentia Vini,

Vini, velut sal in aqua, &c. *Par. in descript. Essentia splicum* cap. 18. *de morbis Tartar. pag. 327.* R. Croci solis, Alcohol vini correcti, &c. *Par. in descript. Tinct. croci solis, libr. de præparat. pag. 81.* Alcohol vini exsiccati vel correcti est, inquit *Paracelsus*, quando superfluitas vini secedit, & Vinum ardens superest siccum, exustum, sine adipe aut pinguedine nullos faeces in vase relinquens, pag. 507. *Sed de hoc plurima habebitis exempla præsertim libro sequenti de Medicamentis.*

Secundarius Vini phil. spiritus his nominibus generalioribus sua annexa habet cognomina, originis suæ radicem indicantia cujus sequentia sint vobis pro Exemplis Recepta. R. Solis foliati scrupulos quatuor, Alcohol Vini de pino, de melissa ana, &c. *Parac. in descript. Balsami solis, pag. 90. chyr. major. Extractio Mumia fit per commixtionem ejus cum Essentia Vini ex chelidonia sumpti, &c. Parac. in descript. Tincturæ Mumia, cap. x. libr. 3. de vita long. pag. 65.* R. *Essentiam Vini ex chelidonia, Mercurium saturninum, &c. Parac. libro 8. cap. 10. de Tumoribus, pustulis, pag. 138. chyr. Major in hisce & ejusmodi Receptis per Alcohol vini de pino, melissâ, chelidoniâ, &c. secundarium intelligit Vini phil. spiritum, sive earum rerum Essentiam, spiritu priori confectam, quod & probatur ex cap. 5. libri. 3. de vita longa pag. 63. ubi Paracelsus herbarum Essentias nuncupat Elixir Vitæ vel Vinum Salutis ex hac vel ista herbâ confectum, quod, inquit, exemplo melissæ innotescet.* Digere Melissam (cum primario vini phil. spiritu) Philosophico mense in Athanar, deinde ita separa, ut duplata elementa seorsim appareant, & continuo elucescet quinta Essentia quæ Elixir vitæ est, in Nepitha acerbâ, in Lolio lutea, in Tincio nigricans, in Lupulo tenuis & alba in Cuscuta austera, in aliis similiter, judicandum juxta experientia præscriptum. Porro extracto spiritu isto & ab altero separato; ecce Vinum salutis (*Essentiam Melissæ*) in quo Pseudo-philosophi aliquot secula obnixè laboraverunt, nihil tamen unquam sunt assequuti. Et bona pars eorum qui Raymundum sunt secuti (*sequi voluerunt secundam literam intelligentes Vinum rubeum vel album*) aliquot dolia Vini relevârunt dum elicerent quintam Essentiam Vini, nihil prorsus deprehenderant præter Vinum adustum, quo perperam pro spiritu Vini usi sunt, ita sufficit admonuisse. Spagyrum, quæ ratione herbis quinta Essentia insit.

Non ex Vegetabili tantum, sed animali etiam Regno hic duplex tam primarius quam secundarius confici potest Vini Spiritus. Ita legitur de Aqua vitæ & phlegmate Vini Lotii in experimento XVI. Lullii & in Paramiro Paracelsi pag. 57. Multi sedulo laborarunt, ut in homine reperirent ejus sanitatem, Aquam Vitæ, Lapidem Philosophorum, Arcanum, Balsamum, Aurum potabile & similia. Quod rectè fecerunt, nam ista omnia in isto latent, ac in externo mundo quoque consistunt. Ita etiam apud eum extat Liquoris Carnium descriptio, pag. 505. R. Liquoris de Carne uncias sex, Mumia, &c. Hic per liquorem intelligit Vinum Carnis, quod ex ipso probatur Paracelsus, dicente: Ubi & juxta hoc notandum est, quod Vinum Melissæ in asthma te secretum existat, observandum hic etiam est, hoc per pulmonariam non herbam sed liquorem, hoc est, Vinum, in hac cura locum habere. Quibus in verbis Liquor & Vinum Pulmonariæ synonyma sunt. Ita in libro 8. de Tumoribus cap. 3. per liquorem Hermodactylorum, & cap. 9. per liquorem Melissæ. Et libr. 9. cap. 4. per liquorem Parthenionis, Et cap. 5. per liquorem Bdellii, &c. eorum omnium Vina sive Essentiæ intelligi debent. Quamquam ex arido mineralium Regno neque primarius neque secundarius produci possit spiritus, (sunt quidem quædam purè oleosa, ut oleum Petræ, Naphthæ, Carbonum fossilium, succini, Agathis, &c. Quæ pro hujus Regni reputantur indigenis, quorum tamen oleositas tam parùm à Vegetabilium & Animalium unctuositate differt, ut metallicum haud dici mereatur) nihilominus eandem ob causam, quâ Vegetabilium Essentiæ & liquores dicuntur Vina, Essentia Regni Mineralis quoque aliquando dicitur liquor & Vinum Mineralium, ita liquor sive Essentia Vitrioli sive Cupri dicitur Vinum Metallum primi, cap. XII. libri 3. de vita longa pag. 65.

Nunc præmissorum horum lumine instructi propius accedamus ad vini Lulliani spiritum; quem invenimus olei instar super phlegmata sua natantem, ex Aqua vitæ non vulgi, sed philosophicâ circulando ortum. Verum cum reliquæ essentiæ omnes conficiantur mediante Essentiâ quâdam; hæc prima Vini Essentia sola, propriis viribus emergi debet ex feculentis & impuritatibus suis; hinc vini phil. (rubei vel albi) confectio totius secretioris chymicæ opus reddit difficillimum & secretissimum, de quo ex professo, Nutu Dei, libro speciali (videlicet quinto) scripturi sumus. In præsentibus constituimus

constituimus hujus Vini usum prosequi in menstruorum Confectionibus, ubi Aquam vitæ reperimus menstruorum omnium primum & debilius, quod redactum circulatione solâ in oleum, redditur seipso multò excellentius. Lullii Receptum satis clarum est, nihilominus id aliorum adeptorum Receptis confirmare saltem, si non illustrare consultum duximus. Johannes de Rupefcissa, Lullii discipulus distinctionem primam libri Essentiæ sui magistri, tantè estimavit, ut hanc parumper alterando suam fecerit, is Vini philosophi spiritum descripsit hoc modo.

2. *Essentia, Anima, seu Spiritus Vini Johannis de Rupefcissa descripta cap. V. libri de quinta Essentia.*

NON reputes me mendacium protulisse, quia quintam Essentiam nominavi aquam ardentem, & dixi, quòd nemo hodiernorum philosophorum & medicorum pervenit ad eam, cum Aqua ardens communiter inveniatur ubique: quia verum dixi pro certo. Nam Magisterium quintæ Essentiæ est occultum, & non vidi nisi unum comprobatissimum theologum, qui intelligeret quicquam de secreto & Magisterio ejus: & assero pro vero, quòd quinta Essentia est Aqua ardens, & non est aqua ardens. Et Deus Cœli ponat prudentiam in corde Evangelicorum virorum, pro quibus fabrico librum istum, ut non communicent cum reprobis hoc venerandum Dei arcanum. Ecce modò aperio tibi veritatem. Non accipies Vinum nimis aquosum, nec vinum nigrum, terrestre, insipidum, sed vinum nobile, jucundum, saporosum, & oderiferum, melius quàm inveniri possit: & distilla eum in cononibus totiens, donec feceris meliorem aquam ardentem, quam scias facere, ut puta à tribus vicibus usque septies eam destilles: & hæc est aqua ardens, ad quam hodierni medici non pervenerunt. Hæc aqua est Materia, de qua extrahitur quinta Essentia, quam intendimus principaliter in hoc libro. Quia postmodum tuam nobilem aquam habueris, fabricari facies in furno vitrariorum unum destillatorium tale: totum integrum ex una pecia, cum uno solo foramine superius,
per